illuc flere et lugere timeatis. Si vero dicis. Durus eſt hic ſermo. non poſſum mundū ſpernere et ꝓpꝛiam carnem odio hr̃e. Reſpondeo tibi. dic mihi mi frater vbi ſunt amatoꝛes mundi. qui ante tp̄a nobiſcum erant. nihil ex ip̄is remanſit niſi cinis et vermis. Comederūt. biberūt. riſerunt. et duxerunt in bonis dies ſuos. et in pūcto ad inferna deſcenderūt. Hic caro eoꝛū vermibus. illic anima coꝛū eternis ignibus deputat̃. Quicq̄d illis accidit tibi accidere poteſt. qꝛ homo es. homo de humo limus de fimo. de terra es de terra viuis et in terram ibis mi frater. Et hec de tertio capitulo.

De vitio luxurie et de aliis vitiis.

¶ Capitulum quartum.

Empe ſacerdotes vitio luxurie laboꝛātes cōiter in numeris criminibus. et moꝛtalibus peccatis implicātur et inuoluunt̃. ſicut ex infra ſcriptis certiſſime cōpꝛobabit̃. Dato em̄ vno incōuenienti plura ſubſecunt̃. ꝓpter quod ſacerdotes et clerici deberēt eſſe cōtinentes et caſti. nec oīno mulieribus cohabitātes. ſm q̧ eis pꝛecipit̃ extra de coha. cleri. et muli. c. A nobis. Heu ſed in oppoſitū multi faciūt ſacerdotes. qui quaſi totū diem. et cum hoc ꝑtem noctis non modicā cōſumūt in ludis taxilloꝛū. cum quo eodem die filiū tractauerūt ꝟginis marie peccātes continue moꝛtaliter. quia ꝑ talem ludū abſq̧ intermiſſiōe deſiderant bona ꝓximi cuȝ eius damno. qḋ vtiq̧ eſt contra fraternā caritatē. et contra diuinū mandatum. Tales em̄ ſacerdotes indigne coꝛpus xp̄i ſumentes magis delinquūt q̄ȝ hii qui eum crucifixerunt. quia iſti quantū in eis eſt eum quottidie crucifigūt. ¶ De his aūt Auguſti. in ꝑſona xp̄i. O peccatoꝛ tu ſacerdos noli me amplius affligere tuis peccatis. plus em̄ ledit me vulnus peccati tui q̄ȝ vulnus lateris mei. Quod ꝓbat beatus Ambꝛo. ſic dicēs. Qui indigne ſumunt coꝛpus xp̄i. idem eſt. ac ſi eum interficerēt. ymmo et tales meretricibus equiꝑantur. Jere. iii. Frons meretricis facta eſt tibi. noluiſti erubeſcere. Nec mirū ſi meretricibus luxurioſi ſacerdotes aſſimilent̃. cum aplūs dicat. Qui adheret meretrici vnū coꝛpꝰ efficitur cum ea. i. choꝛinth. vi. Heu heu quotiens fit q̧ tu ſacerdos ſtas coꝛpoꝛe in altari tractans filium virginis manibus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulum quartum.

tuis immūdis.et cor tuum coniunctū eſt meretrici:que in do-
mo tua fortaſſe in ſcamno reſidet.aut paulo ante in tuo recubu
it lecto.Hij tales pro certo q̄uis ꝑferant v̄ba canonis ⁊ orent
labijs:expuunt tñ in faciem ſaluatoris.⁊ tñ audent corpus xp̄i
in os ſordidū ſumere:minus malū eſſet eis ſi ip̄m in lutū pro-
icerent.de hoc dt̄ Auguſti.Si ſacerdos fuerit vas incōtinētie
et libidinis.iuxta filiū virginis ſtatuet in altari ydolū veneris.
.i.luxurie.¶ Et Bern.ait.Turpiſſimū eſt deo manus dicatas
a ſacro criſmate ſacratas pudibūdis mulierū ingerere.O q̄ te
merariū eſt et nephandū.manibus pollutis tractare filiū vir-
ginis.cū quibus pauloante tractaſti nimis impudice carnē me
retricis:et cū qua cor tuum plus cōglutinatū eſt in meretricō
amore. q̄ cum dño deo tuo in caritate. plus times offendere
meretricem tuā q̄ dominū deum tuū.Plus ornas ↄcubinam
tuam q̄ altaria domini dei tui.ymmo in ſplēdidioribus indu
mētis bene dealbatꝫ incedit.Dalida tua que eſt mortis tue pa
bulū.eſt corporale in quo tractas marie filiū ihesum xp̄m do
minū deum tuū.Sed cur hoc fit.qr plus diligis talem mulier
culam q̄ deum tuū.plus corpus q̄ animā tuam.Et qđ deteri
us eſt.tales clerici nunq̄ confitenᷣ.et ſi confitenᷣ. nunq̄ tamē
ſunt in firmo ꝓpoſito iſta dimittēdi.ſed ſtatim peracto diuino
offitio et poſtq̄ ſplendide comederint et biberint.et vino op-
timo incaluerint.repetūt alcam cū currētibus.Tunc intrat da
lida ornata pulchris veſtibus.et ſicut ydolū veneris:videlicet
ip̄am dalidam ad certū collocant locū.vt omnes ad eam ſi cō
ueniens fuerit:accedere valeāt.palpando:oſculādo:et ꝑcaciter
loquēdo.vt ſic dyabolo.cuius ip̄a eſt inſtrumentū. valeāt ſacri
ficare.Sed vidēs dyabolus ſcḋm q̄ ſcriptū eſt. q̄ vinū et mulie
res fatiūt ſapiētes appoſtatare a deo.Et ſi vinū deeſt.clamant
pro vino alta voce dicētes.Abſq̄ vino ⁊ mulieribus nemo le
tabitᷣ.On frawen an weyn.mag nymant frolich geſeyn.Affer
vinū optimū qđ reperire potes. vt nihil nobis deſitiat. q̄ cor
nr̄m letificare valeat.et ſic totū diem in grauiſſimis peccatꝫ cō
ſumūt.Altera v̄o die non bene euaporati intrātes eccleſiā. nō
cauſa deuotōis.ſed timoris ſupioris coacti ⁊ cōpulſi.celebrare
miſſas nō timent.querūt ↄfeſſionem ſuā non a viro iuſto ⁊ lit
terato ⁊ timore dei repleto.ſed quilibet a cōuiua ſuo ſibi ſimili

in vita ſua. abſolue me inquit. ⁊ ego abſoluam te. ⁊ ſic ait latro
ad latronem. Sic fuit ſic erit ſimilis ſimilem ſibi querit. Et ſic
nullus conſequitur abſolutionē. qꝛ nullus intendit firmiſſime di
mittere qđ confitetur. ymmo quilibet taliū ſacerdotū duo no•
ua peccata incurrit. ❡ Primū quia ficte et falſe confitetur: nō ha
bens firmū ꝓpoſitū dimittendi qđ peccauit. ❡ Scđm. qꝛ ab/
ſoluit eum quē ſcit aut adminus ſcire debet ⁊ coram deo nō ab
ſolutū. ex quo nō intendit dimittere id qđ confitetur. ⁊ ſic ſunt
infinita mala clericoꝝ. Et merito omnipotēs deus poſſet eccle
ſiam catholicā vbiqꝫ terraꝝ deſtruere. ſicut olim fecit ꝓpter pec
cata ſacerdotū. Unde ait Gre. Totam ciuitatē hieruſalem cū
templo ſuo deus euerteret. ſi pietas noſtri redēptoris tam ma
gna non eſſet. ❡ Exemplū horribile ſcribam tibi mi frater. pe
to ꝗ illud cordi tuo diligēter imprimes. Erant duo ſeculares
clerici et ambo in artibus magiſtri. qui ſe mutuo maxime dili/
gebant. ſed heu vitio carnalis turpitudinis inherebāt. qui etiā
infra legittimos annos ordinati ſūt in ꝑſbiteros. qui ać ſotie/
tatis vinculo conſtricti ſunt. ꝙ inierunt pactum mutuo. vt qui
prior ex eis decederet. alteri tertia die appareret et ſtatuꝫ ſuum
indicaret. Quoꝝ vnus non multo tēpore poſt hoc morte ſubi
tanea ſublatus eſt. ſed in preſcripto termino non reuertebatur.
Poſtea vero cū ſotius ſuus de illius regreſſu deſperaſſet. ſubi
to apparuit ei. ⁊ ſi eum recognoſceret queſiuit. Cui ſotius. Be
ne te cognoſco. ſed cur tam tarde veniſti. ait. qꝛ deo non pla/
cuit. Nunc ergo ſcire debes. ꝙ pro innumeris meis peccatis. ⁊
ꝓcipue pro illo peccato ꝙ minor annis fui. et ſcienter ad ſacer
dotiū acceſſi. Credebam enim me decipere epiſcopū et vehemen
ter meipm decepi. qꝛ ſemꝑ in excōicatiōe pape ꝯmunicaui ſiue
celebraui. et etiā vitio luxurie ⁊ publice concubine me ſubieci.
et ideo grauiſſimis penis eternaliter ſum deputatꝰ. et quocūqꝫ
me miſerū diuerto. igneꝫ infernalē mecū defero. Cui ſotiꝰ inquit
Modo ardes loquēs mecū. cum tñ nullum in te appareat ar/
doris iuditiū. Cui ille. ymmo ſic. Sed vt fidem verbis meis
adhibeas. Ecce gutta ſudoris mei. quā cū ille recipere noluit.
tres ſuꝑ eū piecit. vnā in frontē et duas in maxillas. que cuteꝫ
et carnē citius ꝯburēdo vſqꝫ ad oſſa penetrauerūt. propter qđ
ille corruens velut ad mortē cruciabatur. Tunc damnatus ait

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Capitulum quartum.

Surge.quia non morieris. Ecce in iſto modico poteris ſcire quantũ habeam de pena.cũ totus ſim talis. Cogita igitur qꝫ graue ſit miſeris habitare in ardoribus ſempiternis. Et hec dicens dedit ſibi vnã magnam rotulã vt legeret.quã princeps demoniorũ Beelzebub p̄latis et rectoribus eccleſiarũ et ꝓfundo inferni trãſmitteret.cuius tenor talis erat per oia. ¶ Beelzebub princeps demoniorũ ⁊ dux tenebrarũ cum ſatellitibus ſuis omnẽſqꝫ tartaree poteſtates. Archiepis Abbatibus Prepoſitis Decanis Preſbiteris.ceteriſqꝫ eccleſiaruꝫ rectoribus.ſuis cariſſimis amicis.nũc et ineternũ tartareas ſalutes.et inuiolate ſotietatis federa que diſſolui non pñt ineternũ. Magna nobis fiducia eſt in amicitia vr̃a amici cariſſimi.multũqꝫ de vobis ꝯgratulamur.q2 ſentitis optime nobiſcũ.et que noſtra ſtꝫ diligẽter queritis vbiqꝫ tuendo atqꝫ fouẽdo.quicquid ad nr̃m ius pertinere ꝯgnoſcitis. Sciatꝫ ergo vos vniuerſitati noſtre multũ eſſe acceptos.et multa gratiarũactione ſtudia vr̃a perſequimur.eo ꝙ infinite multitudines animarũ per miniſterium veſtrũ et exempla a via ꝟitatis abducte quottidie nobis captiue adducunt̃.vnde regni noſtri potẽtia magnifice roborat̃. Perſeuerate igit̃ tanqꝫ fideles et intimi noſtri.in amicitia noſtra et in opere qđ cepiſtis.quod ꝓfecto parati ſumus pro omnibus his vobis rependere retributionẽ condignã et mercedem congruam.ex inferioribus inferni. Ualete.et ſalus noſtra ſit vobiſcum ineternũ ⁊c. Perlecta igit̃ mortifera ſalutatõe.lector contremuit.totuſqꝫ infremuit et mox honores ⁊ p̄lationes quibus inhyabat horrere et ꝯtemnere cepit.et dixit ad ſotiũ ſuum mortuũ. Dic mihi queſo.ſi tibi et in aliquo mõ ſuccurrere valeam. Ait ille mortuus. Mihi quidẽ prodeſſe nõ poteris.etiam ſi te ignibus traderes.q2 perdidi tpũs penitendi.ſed tibi ſemper eſt tpũs bene operãdi et locus merendi. Cũ hec et plura alia mortuus dixiſſet:euanuit.et ſotius eius mõaſteriũ ſancti Molini ingreſſus eſt.prius rebus ſuis omnibus pauꝑibus diſtributis diuino ſeſeruitio perpetue mãcipauit.et factus eſt in breui probatus et ꝑfectus religioſus. O mi frater attende diligẽter. Naꝫ qđ huic acciderat tibi euenire poterit.ſi nõ ſtudeas te emẽdare:et tuã a te reicere dalidam.et ſequi ſecundũ fratrem:qui relictis omnibus bñfitijs:et cunctis rebus ſuis criſti pauperibus

diſtribuet intrauit ſanctã obſeruantiã regularẽ. Tu quoq; fac ſimiliter. et ſaluus eris. Sunt inſuper nõnulli miniſtri eccleſie: qui per totũ diem cum ſit apud homines ſeculares vtriuſq; ſex⁹ malum prebentes exemplũ. Nam mendatijs ſcurrilitatibus riſibus et verbis luxurioſis inſeruiũt. Cõtra quos dicit apoſtolus Fornicatio et omnis immũditia nec nominetur in vobis ſicut decet ſanctos. Quare tales aduertere deberẽt: q2 os ſacerdotis efficitur ſepulchrum xp̃i per quottidianã ſumptionẽ ſacramenti. Unde Bern. O ſacerdos. os tuum eficitur quottidie ſepulcrũ xp̃i quomodo ergo ex ore tuo egreditur falſitas per qd ingreditur eterna veritas. quõ oculi tui vident vanitatẽ qui vident ſummã deitatẽ. quare manus tue extenduntur ad illicita. que tenẽt tenentem omnia. quare te ingurgitas ebrietate. qui ſemp eſſe deberes plenus deo et omni ſanctitate. Hec ille ꝛc. Qua in re timendũ eſt eos qui tam imprudenter et irreuerenter et intrepide ſacris altaribus aſſiſtũt. Et a fornicatione vel ebrietate. vel ludo taxillorum. et ceteris vicijs nõ deſiſtunt. Uel nõ rectam fidem habere dicuntur. videlicz ꝙ ibi ſub ſpeciebus panis ꝛ vini ſit verus deus et homo marie filius ihesus xp̃us. Uel eſſe quodammodo deſperatos ꝛ totaliter a dyabolo cũ iuda traditore obſeſſos. Nõ habentes differentiã inter carnes que venduntur infra maccella. et inter carnem xp̃i que in ara crucis p nobis imolatur. Non maiorem facientes diligentiã ad celebrationem miſſarum q̃; ad legendũ vnuz cõpletorium. Uix enim depoſita caſula ſcurrilitates ſuas exercent. cõmeſſationes ſollicitant. inquirentes a pretereuntibus vbi ꝓpinatur hodie melius vinũ. De talibus videtur dixiſſe ꝓpheta. Inimici domini mentiti ſit ei et erit tp̃s eorũ in ſecula: Inde ergo venit ꝙ multis amarũ apparet dulce et turpiſſimum pulcherrimũ. De quibus. Auguſ. ait. Quiſquis amat ranam. credit eſſe dianã. ¶ Bern. O mira cecitas impiorũ qui magis eligunt precio anime ſue emere a dyabolo vnã fetidiſſimam cõſolationem. ſcilicz momentaneã delectationẽ vt eſt luxuria ſiue guloſitas. q̃; habere a deo omnipotenti ſummã et excellentiſſimã cõſolationem. ¶ Clericus igitur incontinens vel fornicarius publicus habens ſuam meretricẽ publice ſecum in domo cũ pueris ſuis. et quottidie celebrans diuina. O grandis ſcandaliſatio omniũ fideliũ. O mira cecitas ipſius p̃ſpiteri nõ

perpendentis dicta ſanctorū canonuꝫ et ſanctorum doctorum
O q̄ꝫ ꝓfunde dimergit animā ſuam in profundum inferni. Et
licet quottidie cōfiteatur vt ſupra dixi tn̄ ſemper ſibi ſimili. Nec
cōſequitur abſolutionem. qꝛ non intendit remouere ea que ſibi
occaſionem dant peccandi ſcilicꝫ ipſam cōcubinam cum ſuis
genitiuis. O q̄ꝫ grauiſſime peccat ſe diuinis ingerendo. et niſi
digne penituerit atqꝫ ſatiſfecerit ꝓfunde damnabit̄ valde. Dico
aūt digne. qꝛ non verbis ſed aduerbijs meremur ſm doctores.
Unde ſi talis veniā veraciter conſequi voluerit a deo. oportet
omnino ꝙ cōtritio eius ſit vera et nō ficta neqꝫ falſa. ꝙ ſi vera
non fuerit nō ſolum celebrando miſſam grauiter peccat. Uerū
etiam q̄ꝫlibet actū cuiuſlibet ordinis ſacri exequēdo peccat mor
taliter ſm ſanctū. Tho. in. iiij. di. xxiiij. q. i. ar. iij: In ſolutione vl
timi argumēti vbi ſic dicit. Clericus exiſtēs in peccato mortali
quandocunqꝫ exhibet ſe in aliquo actu vt miniſtrū eccleſie mor-
taliter peccat. et totiens quotiens huiuſmodi actū facit. Quia
vt. Dyoni. dicit in i. ca. cele. ierarchie. Immūdis nec ſymbola. i.
ſacramentalia ſigna tangere phas eſt. Unde q̄ñcunqꝫ tangunt
res ſacras quaſi ſuo offitio vtentes peccāt mortaliter. Secus
aūt eſſet ſi in aliqua neceſſitate aliquod ſacramentū tangerent
et exequerent̄. In tali videlicꝫ caſu quo etiā hoc laycis liceret.
Sicut ſi baptizaret in articulo neceſſitatis. Uel ſi corpus cri-
ſti in terra ꝓiectum colligeret. Hec ſanctus. Tho. vbi ſupra.
Ille aūt exiſtit in peccatis ac immūdus apud deū qui non eſt
vere cōtritus q̄ꝫuis etiam ſit centies cōfeſſus. qꝛ multi cōfitent̄
qui nō ſunt vere cōtriti: Nam ſanctus. Tho. iiij. di. v. Cōfeſſio
ſm ꝙ eſt actus virtutis nō valet ſine cōtritione et caritate. que
eſt actus et principiū merendi. Et ideo talis fructū abſolutio-
nis non ꝑcipit neqꝫ meret̄ abſqꝫ vera cōtritione. etiam ſi mille-
ſies abſolueret̄. Qui habet aures audiēdi audiat et intelligat.
nam ex his certiſſime cōſtat ꝙ ſacerdos fornicarius etiam quā-
tumcunqꝫ occultus. vel alio vicio mortali laborās. nōdum bene
cōtritus nec dignam agēs pniam. vt oportet in eo ꝙ baptizat
aut abſoluit cōfitentes. vel predicat. vel matrimoniū ſolemnizat
vel ſacramentū eucariſtie. vel extreme vnctionis prebet. vel mor-
tuos ſepelit. vel aquā ⁊ ſalem in dominica die exorciſat. aut po-
pulum aſꝑgit. aut candelas in feſto purificationis. aut ramos

in die palmaꝝ. vel ignem. cereū. aut baptiſmū in paſce aut pen-
thecoſtes benedicit. Uel qđ maius eſt his oībus miſſam cele-
brat. ſacramentū eucariſtie cōſecrat atq; ſumit. aut alijs exhibet
ſumendum. In omnibus his necnō in actibus alijs qui ſacris
ordinibus ſtꝫ annexi. et in quolibet ipſoꝝ ſingulariter ꝙlibet exe-
ercendū mortaliter peccat. et totiens quotiēs aliquid vt eccleſie
miniſter exequitꝰ. et exercet. ſicut ex dictis ſancti. Tho. vt ſupra
manifeſtiſſime ꝓbatur. Ac etiam non ſolū in dictis actibus. ſed
etiam ſm. Dioniſium vbi ſupra. qñ et quotiēs ad aliquē huiuſ-
modi actū exequendū induit ſiue ſumit aliꝗ̄ veſtem ſacram. Ut
quando albam aut manipulū ſiue ſtolam ⁊c. cōmuniter vel. diui-
ſim. quod reuera ſatꝫ eſt horrendū ⁊ ſtupendū atq; periculoſum
eſt valde in tali videlicꝫ ſtatu. necnō dignitate tot criminibꝰ ſub-
iacere ac implicari. vbi ſibi non inmerito dicatꝰ. quāto altior gra-
dus. tāto ꝓfundior caſus. ¶ Ex his igitꝰ apparet manifeſte ꝙ
mūdus et caſtus. ꝙ ſobrius et pudicus. ꝙ iuſtus et ydoneus. ⁊
ꝙ purus et immaculatus de ſalutꝫ neceſſitate oportet eſſe mini-
ſtros eccleſie. Ex quo immūdi et impuri non bene cōtriti pro
ut ē oſtēſum tot criminibus inuoluuntꝰ. Qua in re ſummo ſtudio
totiſq; viribꝰ totoq; conatu curanduꝫ eſt impurꝫ ⁊ immūdis vt
videlicꝫ cōſcientiam emendātes. verā cum deo pacē faciant. Ac
ſe deo veraciter et nō ficte ꝑ veram et nō falſam cōtricionem ſe-
rioſe recōcilient In qua re nimirū pleriq; ſacerdotes huiꝰ ſeculi
etiā litterati ſeipſos mire decipiūt. videlicꝫ vere cōtricionis vim
et virtutē ac efficatiā. vel nō intelligētes aut nō aīnutes ſiue diſſi-
mulātes. hodie peccata ſua cōfitentes. et cras in idipſum ve-
luti canes ad vomitū et ſus lota ad voluptabrū redeūtes. Sūt
etiam inter hos nōnulli qui putāt licꝫ inſipiēter ꝙ deus aliter
cū ipſis ꝙ cum alijs acturus ſit. vel ꝙ res aliter ſe habeat quā
ꝙ deus per ſacra eloquia repromiſit. Uel ꝙ faltē qīud in fine
vite vere velint penitere. Uolētes tūc demū peccata dimittere.
dūmodo peccata eos dimiſerūt. nō ipſi peccata. Hij vero gra-
uiter errāt. Et in grādi laborātes periculo. At in lubrico ſtꝫ cō-
ſtituti. Iſti nanq; ſtꝫ duces cecoꝝ qui alios curare deberēt et me-
deri. Sꝫ nāq;. ipſi ſeipſos decipiūt. Uñ cuilibet tali merito il-
lud euāgelicū eſt dn̄m. Medice cura teipm̄ Tales certe eterne
mortꝫ ꝑiculū ac finalis pn̄ie difficultatē: necnō vere ꝯtritionis

pondus.aut negligunt: aut ignorant. Et ita grandi crimini ſe cōmittunt. Nam ꝙ difficilis et incerta ſit finalis penitentia nō deſiderant. Quod tñ nobis. Scotus egregius doctor ſuper. iiij.ſenten.diſtin.xx.clare demōſtrat dicens. Penitentia que vi-detur haberi in extremis vix eſt vera penitentia et ſuffitiens ad ſalutem. Et hoc ꝓpter quatuor rationes. ¶ Quarū prima eſt. Quia tūc impeditur vſus liberi arbitrij et libere rationis ꝛ vo-luntatis. vt frequenter ex timore et dolore in ſimul inherenti-bus.vel vno eoꝝ ſingulariter inherēte. Actus em̄ diſplicentie de peccato ad hoc ꝙ ſit ſuffitiens.ad veram penitentiā requirit liberū arbitriū.et vſum rationis et voluntatis. In his autem qui ſtƺ in extremis.de quorum vita iuditio mendicoꝝ extat de-ſperatū. Uel qui notanter ſentiūt et vident ſe mortem euadere non poſſe. Ut eſt in periculo maris et vndarū.vel bellorū.aut ferarū.vel in iuditio damnatoꝝ. In huiuſmodi ergo eſt maxi-mus dolor in parte ſenſitiua.vel timor intimus ꝓpter mortem imminentē. Et vtraqƺ paſſio vehemēs nata eſt impedire liberū arbitriū et liberū vſum rationis et volūtatis.ex quibus deberet oriri vera cōtritio. ¶ Secunda cauſa. Nam de hoc ꝙ diſpli-centia valeat requiritur ꝙ ſit voluntaria ꝓpter deum qđ valde difficile eſt in extremis. Nam qui vſqƺ tūc non fuerit verus pe-nitens. Non videt tunc extorquere a ſeipſo nouam penitentiā niſi timore pene imminentis. Preſumit em̄ ꝙ ſi remotus eſſet a penitentia ſicut prius. nō extorqueret a ſeipſo illam diſplicē-tiam ſicut nec prius. ¶ Tertia ratio eſt. Quia habitus vſqƺ tūc cōtinuatus multū retrahit ab actu penitentie. Quia delectabi-lia carnis et mūdi que illicite hoc dilexerunt. Iſta valde retra-hunt ꝛ impediūt. ¶ Quarta ratio eſt. quāto aliquis eſt minus dominus ſui actus tāto requirit intenſior diſplicentia.ab hoc ꝙ ſit diſpoſitio ſuffitiens ad delecionē culpe. Iſte aūt eſt mini-mus dominus ſui actus quia nullo modo eſt dn̄s actus exte-rioris ad penitendū. Requireret etiam ſecundum ſtrictā iuſti-tiam intenſior motus diſplicentie ad iuſtificationē eius. ꝙ ad iuſtificationē ſani.cum vix poſſit habere eque intenſum. Hec. Scotus vbi ſupra ponit. Euſebius in libro de morte beati Jeronimi ex eius ore ſic ſcribens. Inter triginta milia hoīm ex his qui penitentiā.deferunt in finem vix vnus vere penite-

bit. Ecce ſtupenda res. et nimis mirãda. Cum aũt abſqꝫ vera
ↄtritõe nequaqꝫ valet cõfeſſio. pro tunc ſaltẽ ad ſalutẽ. Idcirco
qualis eſſe debeat vera contritio ꝓpter ſimplices eſt neceſſario
nũc ſubiungendũ. Unde bonauentura ſic verã cõtritionem de=
ſcribit. Uera cõtritio eſt bona voluntas ꝑ gratiam excitata que
de peccato ſumme dolet. in ſpe gratie ſtrẽnue ſatiſfaciat. nunqꝫ
amplius peccare ꝓponat. et oĩa que ad peccatũ trahere poſſunt
a ſe totaliter remoueat. et ita in domino pſeueret. Quando aũt
mors inſtat raro mens ſe ad iſta erigit. vel qꝛ nimis dolor angit
vel euadere ſperans negligit vel multitudine peccatoꝝ cõfuſus
deſperat. Si vero aliquid facit ſepius ex timore mortꝫ et hor=
rore procedit qꝫ ex amore dei. Et multi videnꝰ cõtriti qui non
ſunt ſed potius cõterriti et anguſtati ꝓpter turpem cõſcientiam
ꝓpter mortem inexpertã. ꝓpter viam ignotam ꝓpter amiſſionẽ
rerum temporaliũ quas dilexerũt Unde periculoſum eſt vnicui
qꝫ dominũ differre hoc qd ſtatim poſſit haberi. Ideo dicit ſacra
ſcriptura. Ne tardes cõuerti ad dominũ et ne differres de die
in diẽ. Et iterũ ante languorẽ adhibe medelam et ante iudiciũ
para iuſticiam. Audiant nunc et intelligãt hec qui aures cordis
et oculos mentis habent cõfidenter et ꝑpendant atqꝫ põderent
ſententias ſinguloꝝ verboꝝ. Nam graue pondus ineſt ꝟbis.
vis grandis veritas infallibilis et immutabilis. Unde. Dauid
ait. Apprehendite diſciplinã nequando iraſcaꝰ dominus et pere
atis de via iuſta. Cum exarſerit in breui ira eius. et tunc loque=
tur ad eos in ira ſua. Et in furore ſuo conturbabit eos. Et
ibidem concludit dicens. Beati omnes qui confidunt in eo.
Ex premiſſa namqꝫ vere contricionis deſcriptione quiſquis
qui non decipi voluerit aut errare: ſubtili conſideratione in=
telligere poterit ac perpendere clare mentis intuitu: qualis vi
delicet apud ſe lateat cordis cõtricio. Preſertim cuꝫ etiam ſm
ſanctum. Thomã in primo ſuo quodlibeto. q. v. ſic ait. Unuſ=
quiſqꝫ vere cõtritus teneꝰ velle pati magis quantamcunqꝫ pe=
nam qꝫ peccare amplius mortaliter. Interroget igiꝰ vnuſquiſqꝫ
cõſcientiã ꝓpriam an ita ſit diſpoſitus ab intra. Et notãter diciꝰ
ibidẽ teneꝰ qꝛ reuera importat obligationẽ. Item ibi diciꝰ quã
cunqꝫ penam conſtat quod nulla excipitur. Uis igitur maxime
ineſt verbis. Qui igitur a ſe non remouet ea que ipſum ad pec=

catū vniuerſaliter trahere poſſunt. Ut mulieres que etiam apo=
ſtotare faciūt ſapientes. ymo et ſāctos viros. aut negocia talia
que ipm ad peccatū implicant. ſꝫ ſponte et abſqꝫ impulſu adhuc
inheret et inſiſtit quid talis facturus eſſet. ſi per penā aliquam
cogeret ad peccandū. Cōſtat indubitanter. ꝙ talis nunq̄ꝫ etiam
ſi penam minimā ſuſtineret anteq̄ꝫ peccaret. Quis igit eſt talis
ipſe ſibi eſt teſtis ꝙ eius cōtricio minime vera et ſuffitiēs eſt ad
ſalutem. Qui eñ per cōfeſſionem abſolutionis beneficiū atqꝫ ſa
lutis fructū veraciter et indubie cōſequi voluerit atqꝫ ꝑcipere
ſtudeat omni conatu, totiſqꝫ ſuis viribus laboret vt veraciter
et nō ficte ſūme doleat de peccatis. faciatqꝫ ſtrēnue qđ facien=
dū eſt ꝓ ſatiſfactiōe et ſalute anime ſue. ita ꝙ nō ſit incōtinens
clericus nec mulieribus cohabitet. vt ſup̄. Si aūt ſacerdotes ſe
culares tā grauiter peccāt ꝑ incōtinētiā aut alijs criminibus ſe
implicātes. cōſideret vnuſq̄ſque et ꝑpendet ſtudioſiſſime quāto
grauius peccēt clauſtrales et religioſi in habitu et ſtatu ꝑfectio
nis cōſtituti Nā ſtatus cuiuſſibet approbate religiōis dicit eſſe
ꝑ ſanctos doctores ſtatus ꝑfectionis. Siquis habꝫ aures au
diendi audiat que ſacra ſcriptura ꝓnunciat. Et ideo mi frater
redi in cor tuū ꝛ ꝯſidera ſi vnq̄ꝫ habuiſti verā ꝯtritōꝫ interiꝫ ꝙ
tu poſſediſti tuam dalidam ſm ꝙ mihi ſcripſiſti ſcꝫ ꝙ fuit tibi
xxiij. annis cōiuncta et de qua plures genitiuos vtriuſqꝫ ſexus
generaſti. et vere ſm illa ſcripta doctoꝝ nō poteſt dicere ꝙ ſic
qꝛ nunq̄ꝫ habuiſti firmā intentionē pabulum mortis eterne ſcꝫ
eandē meretricē eicere a te. quā vſqꝫ huc plus q̄ꝫ deum tuum ꝛ
ſalutē anime tue amaſti. Et ideo interim nūq̄ꝫ habuiſti veram
cōtritionem et ꝑconſequens cōfeſſio tua per tm̄ temꝑis ſpaciū
fuit nulla. nec abſolutus es per tot ānos a minimo peccato ve=
niali nec mortali. qꝛ deus nō diuidit gratiam ſuam. nunq̄ꝫ eñ
tibi remittit minimū peccatū veniale niſi prius ſis abſolutus
ab oībus peccatis mortalibus. et ꝑconſequēs ſis in gratia ꝛ in
caritate dei. Nūc cōſidera quanta et qđ peccata ſuꝑ te accumu
laſti cū in tot annis videlicꝫ viginti tribus nō ſit tibi dimiſſum
minimū peccatū. Qualis ante vigintitres ānos fuiſti ſcit deus
cui omne cor patet et omnis volūtas loquit. Inſuper nec tu
nec aliquis alius exiſtimet ea que in ſacra pagina exarata ſunt
aliter ſe habere. Uera ſiquidēꝫ ſunt et immutabilia et abſqꝫ re=

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tractione verba dei. et eius teſtimonia accipiēda ſī3. Cui quidem veritati tanta atq3 talis de ſalutis neceſſitate extat fides atq3 crudelitas abbibēda: ꝙ hereticus iudicaꝛ quicunq3 circa ſacre ſcripture veritatē male ſentit: vt habeꝛ. xxiiij. q. iij. Hereſis. Ecce mi frater narrabo tibi non fabulam ſed rem geſtam.

¶ Erat quidā abbas ordinis ſancti Bñdicti: qui habebat in quadam villa plebanū. et ibidē etiā cauponē cū honeſta vxore. quos omēs noui et vidi ⁊ ſcio quia verum eſt illud qd̕ ſequitur Iſte vero caupo poſtpoſito dei timore adulterauit cū ſua ancilla: que cōcepit ab eo ⁊ peperit puerū ex adulterio. qd̕ crimen erat publicū et manifeſtū: et per ꝯſequens ſcandaloſum in populo: ꝓpter quod nephas plebanus voluit ipm̄ publice punire vt portaret crucē nudus per eccleſiā die dominica pñte poplo. Ipſe vero oīno recuſauit. Et plebanus accuſauit eum apud dominū abbatem: qui vocauit ad pñtiam ſuam ambas ptes. plebanū videlicz et cauponē. Et dixit abbas ad cauponē. Tu infelix adulter ſi publice peccaſti cur non vis publice penitere. Caupo vertit ſe ad plebanū et ait. Pro quo accuſaſti me apd̕ dominū meum. Rñdit plebanus: ꝓpter adulteriū tuum qd̕ cōmiſiſti hoc anno. et generaſti puerꝫ de ancilla tua. et habes honeſtam et legittimā vxorē. et hoc eſt publicū: et ideo publice debes tale crimen penitere in exemplū aliorū. Reſpondit caupo plebano. Ego feci qd̕ feciſtis Nōne ex cōcubina veſtra que eſt ancilla veſtra et nō vxor: iſto anno et quaſi omni anno generaſtis pueros publice in ſcandalū omniū noſtrum. quando ergo vos portabitis crucem ꝑ eccleſiam pro peccato veſtro. ego ſequar vos et portabo crucē poſt vos. Nam ſi ſecutus ſu3 vos in adulterio: ſequar vos etiā in penitentia. Audiēs hec plebanus et ſciens quia verū fuit: abſcondit faciem ſuā ſub manibꝰ pre verecūdia ⁊ exiuit a p̄ſentia abbatis domi ſui. tacuit ⁊ permiſit hoc peccatū impunitū: O valde turpe eſt doctori cū culpa redarguit ipm̄. O bene talibus diciꝛ. Medice cura teipm̄. O mi frater quot et quāta peccata oportet te et tibi ſiles diſſimulare in periculū veſtrū et omniū veſtrorū. ꝓpter veſtram lubricā et criminoſam vitā. Ceci eſtis et duces cecorū. et idō ambo in foueā eterne damnatōis cadetis: ductor primo deinde ſecutor. Cur hoc. quia ignoratis et ſcire non vultis que ſit vera.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

contritio et ſuffitiens:ſine qua nulla valet confeſſio. Non eñ ſatis eſt dum quis de mane faciēs ꝯfeſſionem dī. Cōfiteor.qꝛ iſta nocte cōiacui et condoꝛmiui cōcubine mee.et cū ea peccaui penitet me feciſſe.ideo peto abſolui. Et ille eſt tibi ſiſis et dicit tibi abſolutionē:et ambo peccatis nouo peccato moꝛtali. Jlle qꝛ abſoluit eum quē deus nō abſoluit.ſcꝫ non contritū:tu ꝓ etiā peccas moꝛtaliter.qꝛ ſuſcipis abſolutionē ⁊ nō es dignus Jdeo.qꝛ non es vere cōtritus. qꝛ non habes firmū ꝓpoſitum amplius nō peccare:ſaltē moꝛtaliter vſqꝫ ad moꝛtem incluſiue ſcienter.et tuā a te remouere ꝯcubinā ⁊ oēm occaſionē peccandi:qꝛ in his conſiſtit vera cōtritio quā tu non habes nec vnqꝫ habuiſti.et ſic etiā dōm eſt de tibi ſimili.qꝛ diligitis cōcubinas veſtras plus qꝫ deuꝫ veſtrum et eternū gaudium. Nunc ergo quilibꝫ veſtrū introꝛſum rediens alta cōſideratiōe:ex omnibus pꝛedictis cōſideret et perpendat.quid credat et quis et qualis et vnde ſit:aut quo tendat. Et quomō hec letitia mōana eſt ⁊ quaſi momētanea et eterne damnatōis luctus eam occupabit. Quā quidem ꝯſiderationē aut cognitionē nobis veraciter tribuat hieſus xp̄s marie filius.qui eſt in ſcl'a bn̄dictus Amen.

De magna dignitate ſacerdotū quapꝛopter merito debent eſſe ſancti. ❡ Cap.v.

Agna eñ puritate et ſanctitate pollere debent om-
m nes celebꝛantes et cōmunicantes qui ſuſcipiūt ſan-
ctum ſanctoꝛū. Nam criſti ſepulchꝛum valde eſt glo-
rioſum:in quo coꝛpus criſti iacuit moꝛtuū per tri-
duum.modo multum digniora debent eſſe ſacerdotū coꝛda in quibus a moꝛte reſuſcitatus quottidie dignetur inhabitare et gloꝛificatus. Sed beatus eſt venter qui nouem menſibus ipſum mortalem poꝛtauit:beata debent eſſe coꝛpora ſacerdotuꝫ in quibus filius dei frequenter ſibi hoſpitium aſſumit. Si beata ſunt vbera que paruulus ſuxit:ſanctum debet eſſe os eius qui criſti coꝛpus ſumit.et eius ſanguinem bibit. Ne igitur macules os tuum per ſtultiloquium quo dei coꝛpus accipis mundiſſimū. Et manus tue non polluantur peccatis:quibus illud ſanctiſſimū coꝛpus tangis. Uenter crapula nō ingredietur.in quo taꝫ venerabilis hoſpes recipiet̄. Attēdite ḡ quāta puritate